

Czym jest wydziedziczenie?

Wydziedziczenie to instytucja, która w skutkach powoduje, iż osoba, która jest **uprawniona do zachowku** nie otrzyma go. Należy bowiem pamiętać iż sporządzenie testamentu i powołanie w nim do spadku innej osoby, niż tej która dziedziczyłaby na mocy ustawy, nie pozbawia tej osoby prawa do zachowku. Aby pozbawić spadkobiercę prawa do zachowku, spadkodawca musi go wydziedziczyć. W tym miejscu podkreślenia wymaga, iż zachówek przysługuje małżonkowi i zstępny (dzieciom), lub małżonkowi i rodzicom- jeśli zmarły nie miał dzieci. Rodzeństwo spadkodawcy nie ma prawa do zachowku.

Przyczyna wydziedziczenia uprawnionego do zachowku powinna wynikać z testamentu.

Art. 1008 Kodeksu cywilnego wskazuje na trzy powody wydziedziczenia, a mianowicie, gdy uprawniony do zachowku:

- 1) wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
- 2) dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci;
- 3) uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Pierwszy z wymienionych powodów wydziedziczenia musi charakteryzować się uporczywością, czyli zachowaniami powtarzającymi się, trwającymi przez pewien czas, spotykającymi się z negatywną oceną spadkodawcy. Zachowanie osoby, która ma być wydziedziczona ma być sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, czyli powszechnie nieakceptowalne (np. narkomania, alkoholizm, rozboje).

W drugim przypadku chodzi o popełnienie przestępstw z konkretnych rozdziałów kodeksu karnego, tj. przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci.

Trzecia przyczyna wydziedziczenia dotyczy niewykonywania przez pewien okres czasu względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych, tj. nie interesowanie się jego losem, nieudzielenie opieki, jak również takie zachowanie, które prowadzi do faktycznego zerwania kontaktów rodzinnych i ustania więzi uczuciowej, normalnej w stosunkach rodzinnych. Chodzi tu o wszczynanie awantur, kierowaniem pod adresem spadkodawcy nieuzasadnionych i krzywdzących zarzutów, wyrzucenie go z domu, brak udziału w jego życiu, choćby poprzez wizyty w jego miejscu zamieszkania czy okazywanie zainteresowania jego sprawami, nieudzielaniu opieki, braku pomocy w chorobie.

Zaznaczyć należy, iż wydziedziczenie jest nieważne, jeżeli jego podstawą nie są przyczyny wyżej wymienione lub są, ale nie polegają one na prawdzie.

Już na koniec wskazać należy, iż spadkodawca nie może wydziedziczyć uprawnionego do zachowku, jeżeli mu przebaczył.

Jeśli w chwili przebaczenia spadkodawca nie miał zdolności do czynności prawnych, przebaczenie jest skuteczne, gdy nastąpiło z dostatecznym rozeznaniem.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 24 kwietnia 1964 r.- Kodeks cywilny (Dz.U. 2014.121 j.t.)